

**Nový přestupní
terminál – vánoční
dárek pro Klatovy**

více na straně 5

**Mezi svátky
za poznáním
a zábavou,
na Nový rok
na výšlap**

více na straně 10–11

**Michal
Chmelenský:**

**Figurky do betlémů
se do forem vytlačovaly
i ze směsi s moukou**

více na straně 8–9

03 Úvodní slovo

Aplikace Záchranka má i nadále podporu

Spoje na zavolání a mikrobusy vyjedou ve větší míře na Kralovicku

04 Prestižní ceny Plzeňského kraje pro výjimečné osobnosti**05** Nový přestupní terminál – vánoční dárek pro Klatovy

Na opravenou II/605 se vrátil provoz

06 Krajské nemocnice expandují v ambulantní péči

Pěstounské rodiny půjdou zdarma do Techmanie

07 Plzeňský kraj má své umělecké perly

Komunita nadaných středoškoláků se rozrůstá

08 Rozhovor s Michalem Chmelenským**10** Mezi svátky za poznáním a zábavou, na Nový rok na výšlap**12** Hydepark**14** Přikrmujete v zimě ptáky nebo zvěř? Poradíme vám, jak to dělat správně**15** Jak tráví lidé z Plzeňského kraje Vánoce?

Plzeňský kraj, Škroupova 1760/18,
301 00 Plzeň
IČO: 70890366

Redakční rada: **Martina Hradecká,**
Helena Frintová, David Havlena,
Eva Mertlová, Jindra Radová,
Štěpánka Szabó, Petra Štěpánová,
Natálie Vainarová

Název: **Plzeňský kraj** (periodický tisk územního samosprávného celku)
Náklad: **265 000 ks**
Datum vydání: **15. 12. 2025**
Místo vydání: **Plzeň**
Evidenční číslo: **MK ČR E 14873**
Četnost vydání: **11**
Grafická úprava: **NAVA Tisk s.r.o.**
E-mail: **redakce@plzensky-kraj.cz**
Distribuce výtisků zdarma
Foto na titulní straně: **Jindra Radová**

PF 2026: **Vítězný motiv PF v rámci vypsané soutěže pro studenty středních škol vytvořila Lada Urbanová, Střední škola Horažďovice.**

Neoznačené články jsou redakčními materiály.

XXI. reprezentační
ples Plzeňského kraje

**V RYTMU
ČASU**

13. 2. 2026
od 20.00
Parkhotel Plzeň

Ilona Csáková · Timbre Music
DJ Petr Berka

Moderují Tereza Kostková
& Václav Kopta

www.plzensky-kraj.cz

ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI

**Den otevřených
dveří ZČU
2026**

dod.zcu.cz

Cheb 26. ledna
Plzeň 27. ledna
Karlovy Vary 28. ledna

Vážení a milí, tento editorial bude trochu jiný než obvykle. Ty předchozí jsem psal v kanceláři. Tenhle jsem si ale vzal domů. Chtěl jsem mít klid, což v práci mám jen málokdy. Často někdo klepe na dveře s větou: Pane hejtmane, já bych potřeboval, je to jen na minutku...

Z minutky je většinou minimálně pět minut, protože já nikdy nebyl stroj na podpisy. Od každého chci nejdříve vysvětlení, proč by to či ono měl kraj dělat. Proto dnes sedím doma v klidu v kuchyni u stolu.

Když jsem před lety vstoupil do politiky, tak jsem si slíbil, že si vždy na konci roku udělám inventuru toho, co se podařilo a co ne. Hlavním měřítkem úspěchu pro mě je, zda se mi podařilo udělat něco pro lidi. Trochu je to po vzoru trpaslíků z krásné pohádky Jana Wericha, kde se ptají tři veteránů, kolika lidem udělali radost, kolik lidí rozesmáli.

Když se dívám na svůj seznam, troufám si říct, že lidem u nás v kraji jsme radost udělali. Nebo jsme se o to alespoň hodně snažili – slevy na dopravu pro studenty a seniory, zrychlení oprav silnic, investice do škol nebo do zdravotnictví.

Na mém seznamu ale zůstávají věci, které se mi zatím nepodařilo dotáhnout do konce. Zčásti proto, že na ně nebyly připraveny peníze, a dost možná i proto, že na ně prostě nebyl čas. Ale to se změní a příští rok opět posuneme kraj o kus dopředu.

Za celé vedení kraje i za krajský úřad vám všem přeji hezké svátky a šťastný nový rok. A hlavně, a to je nejdůležitější, ať jsme všichni zdraví. Protože ten zbytek se dá vždy nějak vyřešit.

Váš hejtmán
Kamal Farhan

Aplikace Záchranka má i nadále podporu

Plzeňský kraj bude i nadále podporovat oblíbenou aplikaci Záchranka. Obyvatelé regionu si tak v případě potřeby můžou přes mobilní aplikaci přivolat záchranku, spojit se s tísňovou linkou nebo využívat varovná upozornění. Aplikaci pro tísňové volání využilo v Plzeňském kraji už přes 9000 lidí a v současnosti využívá varovná oznámení přes 365 000 obyvatel. A zájem neustále roste. Aplikace umožňuje také napojení na horskou službu a současně poskytuje informace o důležitých zdravotních místech, jako jsou lékařské a zubní pohotovosti, lékárny atd. „Lidé tak rychle najdou místa, kde je ošetří nebo kde seženou i své léky. Díky krajské podpoře můžou naši obyvatelé využívat

aplikaci v plném rozsahu, a to včetně tzv. lokátoru, který dokáže odeslat přesné údaje o vaší poloze,“ říká náměstek hejtmána pro oblast zdravotnictví Tomáš Soukup. Součástí jsou také varovné zprávy související s výstrahami o počásí či výpadech energie. Nejvíce upozornění zaznamenala aplikace v rámci Plzeňského kraje v Plzni (405 182), dále pak na Rokycansku a Domažlicku. Celkově využívá službu v Česku přes 3,5 milionu lidí. Podporu aplikace Záchranka schválila Rada Plzeňského kraje na dobu neurčitou s ročním krytím 580 800 Kč. Aplikaci si můžou lidé stahovat do mobilních zařízení přes **Appstore**, **Googleplay** nebo **AppGallery**.

Veškeré informace jsou na webových stránkách
zachrankaapp.cz.

Spoje na zavolání a mikrobusy vyjedou ve větší míře na Kralovicku

Od 14. prosince byl spuštěn nový koncept veřejné dopravy na trase Kralovice – Chříč. Jde o efektivní řešení, abychom mohli zachovat dopravu v co možná nejkomfortnějším rozsahu i pro jednotky přepravených osob. Organizátor Integrované dopravy Plzeňského kraje (IDPK) přistoupil po konzultaci se zapojenými obcemi na zcela nový koncept. Nově je na většinu spojů nasazen mikrobus s místy pro osm cestujících.

Výjimku tvoří například vybrané školní spoje. Některé spoje fungují v režimu „na zavolání“ (v zastávce označené v jízdním řádu symbolem telefonu je nutné nástup objednat). Díky kombinaci spojů „na zavolání“ a zajištění provozu mikrobusem bylo možné v oblasti přidat spoje v pracovní dny dopoledne a v odpolední špičce.

Veškeré informace k těmto novinkám najdete na webu **www.idpk.cz**.

Podrobnosti o objednání spojů na zavolání najdete zde:
spoje.idpk.cz/ROC

Prestižní ceny Plzeňského kraje pro výjimečné osobnosti

Kraj má nové oceněné – za záchranu života i celoživotní přínos Plzeňskému kraji. Do Dvorany slávy vstoupila další významná osobnost. Ocenění byla předána v listopadu na slavnostním Galavečeru Plzeňského kraje v Měšťanské besedě.

Cena hejtmana za záchranu života oceňuje lidi, kteří svou pohotovostí a rychlou reakcí nezištně zachránili lidský život. Ocenění získali tři občané Plzeňského kraje.

Karel Rohm

V Bezručovicích zachránil život starší ženě, kterou našel v bezvědomí. Až do příjezdu záchranářů prováděl resuscitaci. Podle zdravotníků by žena bez jeho rychlé pomoci nepřežila.

Vladimír Těšínský

Byl svědkem nehody mezi obcemi Zemětice a Merklín. Našel motorkáře zaklíněného pod automobilem a začal ho vyprošťovat. Do příjezdu záchranářů poskytl muži první pomoc, čímž mu zachránil život.

Hana Koreisová

Třikrát zachránila lidský život: pomohla své matce při epileptickém záchvatu, poskytla první pomoc muži, který zkolaboval na přechodu, a asistovala u nehody v Německu. Její rychlé reakce opakovaně zabránily tragédiím.

Ceny za celoživotní přínos Plzeňskému kraji jsou udělovány osobnostem za mimořádné zásluhy o rozvoj kraje a celoživotní práci.

Milan Bauer

Plzeňský výtvarník patří k předním českým grafikům. Jeho práce putují nejen do galerií, ale i do knih, ex libris a dokonce až na poštovní známky ČR. Je držitelem řady mezinárodních ocenění, včetně ceny za jednu z nejkrásnějších známek světa.

Ing. arch. Miloslav Michalec

Miloslav Michalec už více než 40 let formuje podobu Plzeňského kraje a stojí za prvním schváleným krajským územním plánem v ČR. Podílel se na

programech rozvoje venkova, o kraji píše do zahraničních publikací. Dlouhodobě podporuje české krajany v Banátu.

Mgr. Alena Tichá

Cembalistka, klavíristka a pedagožka, která studovala u legendy světového cembala Zuzany Růžičkové a koncertovala po Evropě. Působí na Konzervatoři v Plzni i ZUŠ, její žáci pravidelně vítězí v soutěžích doma i v zahraničí.

Adolf Šádek

Fotbalový manažer stojí za úspěšnějšími érou Viktorie Plzeň. Přivedl klíčové hráče i trenéra Pavla Vrby, klub dovedl do Ligy mistrů. V nejtěžším období vyvedl Viktoru z ekonomické krize. Dnes je generálním ředitelem a působí i ve strukturách FAČR.

Karel Neuberger, MBA

Horník a badatel, který obnovil hornické dědictví Stříbra. Stál u zrodu skanzenu a Prokopské štoly, napsal 17 knih o hornictví, spolupracuje s médii a významně

propaguje české hornické tradice doma i v zahraničí.

Antonín Černý

Kytarový pedagog, který zásadně ovlivnil výuku klasické kytary v regionu. Učil na plzeňské konzervatoři, vychoval řadu úspěšných studentů a založil regionální setkávání kytaristů. Dodnes působí na ZUŠ a v porotách soutěží.

Ocenění Dvorana slávy vyzdvihují osobnosti, které svým celoživotním dílem obohacují vědu, kulturu, sport, medicínu či veřejný život. Letos se 46. osobností Dvorany slávy stal dirigent významně spjatý s hudebním prostředím Plzeňského kraje.

Prof. Ivan Pařík

Dirigent a pedagog působil v řadě českých i zahraničních operních domů. V plzeňském DJKT nechal stopu jako šéf opery i šéfdirigent. Výrazně spolupracoval s Plzeňským rozhlasovým orchestrem, je jedním ze zakladatelů festivalu Smetanovské dny. Významná je i jeho pedagogická činnost.

Nový přestupní terminál – vánoční dárek pro Klatovy

Plzeňský kraj a město Klatovy uvedly v sobotu 13. prosince 2025 do provozu nově vybudovaný přestupní terminál v Klatovech, který umožňuje krátké, bezbariérové a pohodlné přestupy mezi spoji veřejné linkové a železniční osobní dopravy. Jde o největší investiční akci v oblasti multimodální dopravy, která komplexně řeší přednádražní prostor železniční stanice Klatovy a bude centrem kombinované mobility města Klatovy.

Doposud bylo využíváno autobusové nádraží vzdálené cca 550 metrů od železniční stanice. Díky realizaci přestupního terminálu jsou ale umožněny krátké optimální přestupní vazby, a to jak z linkové autobusové dopravy na vlak, tak i z městských linkových autobusů, čímž dochází k výraznému zvýšení komfortu cestujících. Součástí přestupního terminálu je i kapacitní parkoviště v počtu 106 parkovacích míst a další 4 parkovací místa v režimu K+R jsou vybudována před výpravní budovou. V rámci stavby došlo k výstavbě nové příjezdové komunikace včetně kruhové objezdu, byly

provedeny nutné přeložky inženýrských sítí a realizovány chodníky a cyklostezky. Hlavní součástí terminálu jsou komfortní zastřešená nástupiště, vybavená moderním informačním systémem a mobilním aplikací. Prostor terminálu bude doplněn i o zelené plochy, trvalkové záhony a stromy. Vegetační úpravy se budou, s ohledem na klimatické podmínky, realizovat až v jarních měsících roku 2026.

Investorem stavby je Plzeňský kraj, který stavbu zajišťoval prostřednictvím Správy a údržby silnic Plzeňského kraje, p.o., a město Klatovy. Zhotovitelem stavby je společnost BERGER BOHEMIA, a.s.

Stavba za cca 175 mil. Kč bez DPH (tj. 212 mil. Kč vč. DPH) je spolufinancována finančními prostředky z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), konkrétně z 69. výzvy Multimodální osobní doprava, SC 6.1., a to do výše 75 mil. Kč uznatelných výdajů. Podíl města Klatovy je cca 30 mil. Kč bez DPH (tj. 36 mil. Kč vč. DPH) a zbylá částka, cca 70 mil. Kč bez DPH, tj. 85 mil. Kč vč. DPH, je hrazena z rozpočtu Plzeňského kraje.

Stavba byla zahájena letos v únoru a od 14. prosince, s celostátní změnou jízdních řádů, slouží cestujícím.

Na opravenou II/605 se vrátil provoz

Po devíti měsících stavebních prací se řidiči v polovině listopadu znovu vrátili na silnici II/605, která je důležitým dopravním spojením mezi městem Rokycany a Ejovicemi. Po dobu stavebních prací

byla tato silnice zcela uzavřena a doprava byla vedena objízdnou trasou po dálnici D5, kterou mohli řidiči využívat bezplatně mezi Ejovicemi a exitem Rokycany. „Po stavbě dálnice převzal Plzeňský kraj

od státu bývalou pražskou silnici, nyní II/605. Postupně se jí snaží opravovat a jsem rád, že se to daří s využitím dotací z Evropské unie,“ uvedl náměstek hejmana pro oblast dopravy Pavel Čížek.

Krajské nemocnice expandují

Ortopedická ambulance, cévní, logopedická nebo poradna léčby diabetické nohy. Nemocnice Plzeňského kraje (NPK) otvírají rekordní množství odborných ambulančí. A přibývá i ordinací, které nabízí služby a rezervace online.

Poradna chirurgie ruky v Rokycanech, otoneurologická poradna v Klatovech, chirurgická ambulance v Plané, geriatrická v Horažďovicích, paliativní v Domažlicích nebo lymfologická ve Stodě. To je jen krátký příklad ordinací, které v letošním roce zprovoznily nemocnice Skupiny NPK v pěti ze sedmi okresů kraje. Celkem jich přibylo více než deset a s loňskem už přes dvacet. A tento vývoj bude pokračovat. V regionech mimo Plzeň totiž chybí ambulantní specialisté a krajem vlastněné nemocnice chtějí nedostatečnou nabídku suplovat. „Naše nemocnice v první řadě zajišťují akutní péči pro pacienty v neodkladných stavech a poskytují standardní nemocniční služby a lůžkovou péči. Ta je ve spádových regionech dobře pokryta. Problémem ale zůstává ambulantní péče – jak primární, tak specializovaná. Její nabídka pokulhává. Souvisí to s celorepublikovým nedostatkem lékařů v celé řadě odborností, ale také se slabším zájmem otvírat si ambulance v menších městech,“ shrnuje situaci posledních let náměstek hejtmána pro oblast zdravotnictví Tomáš Soukup s tím, že nedostatečné pokrytí ambulantními

specialisty vnímá jak od občanů, tak od zdravotních pojišťoven. „Reagujeme na to. Pokud se podaří získat, nebo dokonce vychovat lékaře s potřebnou specializací, snažíme se ambulantní péči dále rozšiřovat. To je současný trend. Zatímco ještě v roce 2021 provozovaly krajské nemocnice přibližně 140 ambulančí a poraden, ke konci loňského roku to bylo už okolo 170 ordinací a nyní se blížíme k číslu 180. Navíc nejsou jen v sídelních místech našich nemocnic. Působí ve 14 různých městech,“ doplňuje v číslech šéf Skupiny NPK Zdeněk Švanda. Řada ambulančí vzniká díky tomu, že do nemocnic přicházejí zkušení lékaři s praxí z fakultních nemocnic nebo i ze zahraničí. V regionálních zařízeních působí na částečný úvazek, aby nabídli své odborné znalosti širšímu spektru pacientů. Tým Stodské nemocnice v říjnu posílil chirurg Jakub Tolar, který v uplynulých 10 letech pracoval na klinikách hrudní a cévní chirurgie v bavorském Regensburgu. Ve Stodě nyní otevřel cévní poradnu a poradnu pro chronické a nehojící se rány a pro syndrom diabetické nohy. Pacienti se mohou do obou ambulančí objednat online.

Letos zprovozněné ambulance v rámci Nemocnic PK

Klatovy	Logopedická poradna, Otoneurologická poradna
Domažlice	Ambulance paliativní medicíny
Planá	Chirurgická ambulance a proktologická poradna
Rokycany	Poradna chirurgie ruky, Poradna břišní a miniinvazivní chirurgie
Stod	Poradna pro chronické a nehojící se rány a pro syndrom diabetické nohy, Cévní ambulance 2, Ambulance ischemických chorob a srdeční - ISCH, Lymfologická poradna
Horažďovice	Geriatrická ambulance

Výčet všech ambulančí nemocnic Skupiny NPK:

www.nemocnicepk.cz/ambulance

Pěstounské rodiny půjdou zdarma do Techmanie

Pěstouni, pěstounky a jejich děti z Plzeňského kraje se mohou vydat za zábavnou vědou. Náměstek hejtmána pro oblast sociálních věcí Jan Bozděch totiž od ředitele Techmania Science Center Jiřího Královce převzal 3000 vstupenek určených právě jim. Techmania tak náhradním rodičům poděkovala a připojila se ke kampani na podporu pěstounství Pěstuj budoucnost. „Kampaň, která má za cíl nejen získat nové pěstounky a pěstouny, ale také upozornit na důležitou roli těch, kteří se pěstounské péči už věnují, jsme spustili v loňském roce. Děkuji Techmanii a věřím, že teď získá stovky dalších spokojených návštěvníků,“ uvedl náměstek Jan Bozděch.

Nový web o pěstounské péči

Vznikl nový web pestujbudoucnost.cz, který přehledně představuje svět pěstounství. Nabízí informace o tom, jak se stát pěstounem, přináší příběhy rodin, vyvrací mýty a poskytuje podporu pro stávající pěstouny. Cílem webu je nejen přiblížit téma pěstounství široké veřejnosti, ale také inspirovat ty, kteří o této cestě uvažují.

Plzeňský kraj má své umělecké perly

Umělecké ceny hejtmana Plzeňského kraje s názvem Perla Plzeňského kraje byly uděleny mladým nadaným umělcům. Slavnostní galavečer k udělení cen se konal na Nové scéně Divadla J. K. Tyla v Plzni. Všechna vystoupení v kategoriích tanec, zpěv, hra na hudební nástroj, divadlo a výtvarné umění byla důkazem mimořádné úrovně mladých tvůrců v našem regionu. Odborná porota letos vybírala z více než stovky přihlášek, porotci pečlivě posuzovali nejen technickou úroveň, ale i originalitu a umělecký výraz jednotlivých vystoupení. Hejtman Kamal Farhan na závěr večera osobně udělil speciální cenu „Srdcovka hejtmana“ tomu vystoupení, které ho nejvíce oslovilo.

KATEGORIE TANEC

věková skupina 6-12 let:

Victoria Talent Academy (Escape Reality)

věková skupina 13-20 let:

Storm Ballet (tým Inspiro)

KATEGORIE ZPĚV

věková skupina 6-12 let:

Nela Valová

věková skupina 13-20 let:

Agáta Vozáková

KATEGORIE HRA NA HUDEBNÍ NÁSTROJ

věková skupina 6-12 let:

Jan Hrubeš

věková skupina 13-20 let:

Jan Suchan

KATEGORIE DIVADLO

věková skupina 6-12 let:

Dramstudio divadla Pluto 1

věková skupina 13-20 let:

Dramstudio divadla Pluto 2

KATEGORIE VÝTVARNÉ UMĚNÍ

věková skupina 6-12 let:

Rebeka Soukupová

věková skupina 13-20 let:

Eliška Libuše Jungová

SRDCOVKA HEJTMANA

Storm Ballet (tým Inspiro)

Komunita nadaných středoškoláků se rozrůstá

Komunita GoHigher sdružující nadané středoškoláky se z původních patnácti časem rozrostla na více než čtyři stovky lidí nadšených pro vědu. Často se setkávají, přednášky a exkurze absolvují na odborných pracovištích, kam by se jinak nedostali. Kraj i partneři GoHigher je v jejich nadšení podporují. Tečku za tříletým pilotním projektem Budová-

ní komunity talentů pro výzkum, vývoj a inovace udělala celodenní konference, která se konala v listopadu v Plzni. Co může GoHigher nadaným mladým dát? Při konferenci to řekla budoucí lékařka Anežka Ságnerová, studentka Masarykova gymnázia. „Cítili jste někdy ve škole nebo v pracovním prostředí mezi kolegy, že mezi ně nezapadáte, že tam tak

úplně nepatříte? Já se tak cítila vlastně odjakživa,“ svěřila se. „Nikdy jsem mezi spolužáky nezapadala, nerozuměli jsme si a byla jsem považována za takovou tu třídní šprtku. Změnilo se to, když jsem poprvé začala řešit chemickou olympiádu a seznámila se s Jakubem Štěpánkem, který mě přizval na úplně první GoHigher setkání,“ popsala.

Michal Chmelenský: Figurky do betlémů se do forem vytlačovaly i ze směsi s moukou

Betlém je tradičním symbolem adventu i Vánoc. Jaká je jejich historie a proč mají některé betlémy jezulátka v jesličkách a jiné ne? Jak se do betlému může dostat třeba čert nebo hasič a proč jsou některé figurky ze směsi s moukou? Zajímavosti o betlémech prozradil vedoucí Národopisného muzea Plzeňska Michal Chmelenský.

text: **Martina Hradecká**
foto: **Jindra Radová**

Jaká je historie betlémů?

Betlém si dnes spojujeme s adventem a Vánoce, ale úplné počátky sahají až do římských katakomb, kde se na sarkofázích objevují výjevy Ježíška či Panny Marie. První doložený „živý“ betlém vytvořil František z Assisi roku 1233 – lidé a zvířata tehdy hráli role bib-

lických postav, aby připomněli narození Ježíše Krista.

Kdy si lidé začali vystavovat betlémy doma?

V českých zemích až koncem 18. a začátkem 19. století. Významnou roli sehrál císař Josef II., který zakázal živé obrazy

a betlémy v kostelech. Paradoxně tím povzbudil vznik domácího betlémářství – lidé si betlémy začali stavět u sebe doma. Betlémy byly původně výsadou šlechty a měšťanů. Na počátku 19. století se však rozšířila poptávka po cenově dostupnějších a menších betlémech, což otevřelo prostor i pro lidové tvůrce.

Kde se betlémářství v tu dobu rozvinulo v Plzeňském kraji?

Plzeň samotná byla průmyslová a betlémářství tu příliš nekvetlo. Rozvíjelo se spíše v oblastech s tradiční dřevovýrobou – na Podbrdsku, na Šumavě a také na Chodsku.

Měnil se způsob výroby betlémů?

Původně byly lidové betlémy zpravidla celé vyřezávané. S rostoucí poptávkou se výroba zjednodušovala – řezbáři vyráběli především scény a figurky se začaly odlévat a vtlačovat do forem ze směsi mouky, vosku, klišu a dalších surovin. Figurky se prodávaly samostatně. Až do druhé světové války se na trzích prodávaly sádrové, voskové či dřevěné figurky, které během roku sloužily jako hračky a o Vánocích mířily do betlému. Ve 20. a 30. letech vznikaly i betlémy reklamní a občanské – objevují se v nich například dělníci nebo motivy využívané v propagaci potravin a drogistického zboží.

Do výroby betlémů ale zasáhla druhá světová válka. Řemeslo se obnovilo až po revoluci?

V pohraničí došlo k demografickým změnám a šumavské betlémářství téměř zaniklo. Mnoho betlémů bylo zničeno nebo odvezeno do Německa a tvůrci odešli. Obnova přišla až po roce 1989, řezbáři a tvůrci se k tradici vrátili, nejprve z nadšení, později už šlo spíše o podnikání. Dnes je betlémářů opět více, ale jak říkám, jde často zejména o podnikání.

Které betlémy v kraji stojí za zmínku?

Ze současnosti lze jmenovat například Vladivoje Hracha, jehož skříňový betlém je celoročně k vidění ve foyer radnice v Kašperských Horách. Celoročně je přístupný i betlém řezbáře Karla Tittla v jeho dílně ve Velharticích. Máme tady i raritu, v Nýrsku má ve svém obýváku

originální soustružený betlém Jiří Kožený, který do něj každoročně přidává nový výjev. Na ten se chodí dívat děti ze zdejší školy. Krásné betlémy vytváří také Rudolf Volf v Kolovči. A samozřejmě nelze opomenout největší mechanický betlém v Sušici.

Proč se někdy dává Jezulátko do betlému až na Štědrý den a jinde už leží v jesličkách?

Záleží na tom, jakou fázi příběhu betlém zobrazuje. Betlém nemusí vždy představovat stejný okamžik – může zachycovat dění před narozením nebo samotný okamžik narození, kdy Ježíšek už leží v jesličkách. Proto někde Jezulátko přidávají až na Štědrý den. Existují ale i další scény, například Marie s Ježíškem na klíně, nebo dokonce betlémy postní, které znázorňují scény těsně před Ježíšovým ukřižováním a zmrtvýchvstáním. V Národopisném muzeu Plzeňska vystavujeme Příbramský betlém se štedrovečerní scénou zvěstování pastýřům. Betlémy dnes často spojují třeba Štědrý den a příchod Tří králů v jednom obraze.

Každý tvůrce si ale do betlému ještě přidává své vlastní figurky. Např. u Hartmanic mají betlém s hasiči nebo řezbářka Jiřina Andrlíková v Příchovicích umístila do svého betlému i čerty s peklem.

Tvůrci často uplatňují vlastní představivost. Zmiňoval jsem třeba betlém v Kašperských Horách, tam se pan Hrach snažil v rámci figurek ztvárnit i některé obyvatele Kašperských Hor. Jsou tam vybraní živnostníci, dokonce se tam mohou poznat lidé, kteří ještě dnes ve městě žijí. Často jsou právě „daráčci“ spojování s místem, kde betlém vznikl. Místní hrnčíř nese jako dar keramiku, pláteník plátno... A jak jsme říkali o re-

klamních betlémech, tam postavičky nejsou produkt výrobce, v případě Plzně to může být třeba pivo.

Kam v Plzeňském kraji za betlémy

- Tajemství tvorby betlémů a mnoho dalšího představuje velká výstava v Západočeském muzeu v Plzni. Výstava má název Pospíchejte k betlému, místu svatému - betlémy čtyř staletí. **Západočeské muzeum v Plzni** je otevřeno mezi svátky od 27. do 30. prosince.

- **Sušický mechanický betlém v Muzeu Šumavy** je spouštěn v každou celou hodinu od 9 do 15 hodin. Jde o unikátní betlém dokončený v roce 2004 řezbáři Karlem Tittlem a Pavlem Svobodou, na ploše 16 m² ožívá přes 300 figurek, z toho 150 pohyblivých. Muzeum v Sušici je otevřené mimo vánoční svátky a Nový rok (úterý – neděle: 9:00 – 12:00, 13:00 – 16:00).

- Až do 11. ledna 2026 jsou přístupné muzejní betlémy v **Muzeu Českého lesa v Tachově**. K vidění jsou velkoplošný betlém W. Zellera, originální loutkový betlém a pohyblivý tachovský betlém Karla Maňury. Poprvé je zpřístupněn betlém rodiny Tomsovy, jenž byl do sbírek muzea darován v tomto roce. Vyroben byl postupně rodiči a dětmi v 70. letech 20. století.

- **Oživený mechanický betlém na nádvoří kláštera Kladruby** bude k vidění 26. prosince od 12 hodin.

- Skanzen Chanovice bude mimořádně otevřen 26. prosince od 10 do 17 hodin. Zváni jste na **Chanovický betlém** – vánoční prezentaci betlému řezaného v životní velikosti.

- **Staroplzenecký Živý betlém vystoupí 20. prosince od 17 hodin ve Stýskalech v obci Žilov** nad kapličkou Panny Marie a na Štědrý den **od 11 hodin v Plzni u katedrály sv. Bartoloměje, od 14 hodin ve Starém Plzenci** nad náměstím u kostela sv. Jana Křtitele.

MICHAL CHMELENSKÝ je ředitelem Národopisného muzea Plzeňska. V letošním roce se podílel na přípravě velké výstavy betlémů v Západočeském muzeu, která představuje betlémy čtyř staletí. K vidění je více než 70 betlémů nejrůznějších velikostí i materiálů – dřevěné, keramické, voskové, ale i betlémy drhaný, paličkovaný, filcový, háčkový nebo dokonce vyšívaný rybí šupinou. Prohlédnout si můžete i betlémy zapůjčené z diecézních sbírek biskupství bavorského Regensburgu. Výstava probíhá až do 1. února 2026.

Mezi svátky za poznáním a zábavou, na Nový rok na výšlap

Mezi vánočními svátky a Silvestrem můžete navštívit muzea a další zajímavá místa v Plzeňském kraji. Mimořádně otevřena bude například barokní lékárna v Klatovech nebo zřícenina hradu Radyně. Na Nový rok si můžete protáhnout tělo a dát si výšlap na čerstvém vzduchu – vydejte se např. na nejvyšší vrchol Českého lesa Čerchov.

- Klášter **Kladruby** ožije ještě před svátkem, 21. prosince se bude konat vánoční koncert v klášterním kostele Nanebevzetí Panny Marie. Na Štědrý den mezi 13. a 15. hodinou můžete zajít do klášterního kostela pro betlémské světlo. Vánoční mše svatá svátku sv. Štěpána proběhne 26. prosince od 11 hodin.

- **Barokní lékárnu** v Klatovech můžete mimořádně navštívit ve dnech 27., 29. a 30. prosince. Otevřeno bude od 13:00 do 17:00 hodin. **Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše** v Klatovech bude mít otevřeno 26.–28. prosince (13:00–17:00), 30. prosince (9:00–12:00 a 13:00–17:00), 2.–3. ledna 2026 (9:00–12:00 a 13:00–17:00), 4. ledna 2026 (13:00–17:00).

- **Muzeum Šumavy v Kašperských Horách** bude otevřené mimo vánoční svátky, Silvestr a Nový rok (úterý – neděle: 9:00 – 12:00, 13:00 – 16:00). **Muzeum Šumavy Železná Ruda** otevře také mimo vánoční svátky, Silvestr a Nový rok (úterý – sobota: 9:00 – 12:00, 12:45 – 17:00).

- **Do Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici můžete zavítat ještě před Vánoci** 22.–23. prosince, poté 29.–31. prosince 2025 a 2. ledna 2026, vždy v čase 9-15:00 hodin. Na Silvestra 31. prosince proběhne Silvestrovská modlitba.

- **Muzeum českého lesa v Tachově** bude otevřené mimo vánoční svátky a Nový rok (po, út, čt, pá 9 – 16, st 9-17, so, ne 10-16, 31.12. 9-13 hodin). Milovníci přírody a ptactva by si neměli nechat ujít 29. prosince od 10 hodin setkání s názvem Ptáci v zimě nespí.

Křížový vrch u Stoda

- **Hvězdárna v Rokycanech** bude otevřena dle běžné otevírací doby mimo vánoční svátky, 31. prosince a 1. ledna 2026.

- **Akce Půjdem spolu do Betléma v kostele Panny Marie Sedmibolestné v Rabštejně nad Střelou** se bude konat 27. prosince od 14 hodin. Pořadatelé chystají tradiční odpoledne pro rodiny s dětmi na motivy betlémského příběhu, nebude chybět ani komentovaná prohlídka.

- **Zámek Hradiště v Blovicích** zve k návštěvě do 23. prosince, poté od 27. do 30. prosince. Až do 23. prosince probíhá samoobslužný program Vánoce s Maruškou.

- **Vánoce na zámku Chudenice** budou vyprávět vánoční příběh ze zámku a podzámčí. Oživené prohlídky jsou na programu 20. prosince od 10 do 14 hodin.

- **Hrad Radyně** u Starého Plzeňska se mimořádně otevírá od 25. do 28. prosince, vždy od 14:00 do 16:00 hodin. V pátek 26. prosince a v sobotu 27. prosince navštíví hrad „Karel IV.“ se svojí družinou.

- **Zámek Horšovský Týn** nabídne 20. prosince adventní prohlídky s vánočními trhy a živým betlémem na nádvoří. Prohlídky nabízí zámek i od 26. do 31. prosince.

- **Vánoční přípitek** na vrcholu **Špičák** bude tradičně 24. prosince v pravé po-

ledne. V neděli 30. prosince od 17 hodin proběhnou **Světlušky**, sjezd malých dětí s lampiony na Spodních Šancích. Na poslední den roku 31. prosince od 17:00 hodin je naplánovaný **Silvestrovský sjezd s pochodněmi**, nejprudší českou sjezdovkou Šanci sjíždějí každoročně členové Horské služby Šumava a šumavští lyžaři.

- Na Nový rok proběhnou tradiční **novoroční akce**. Na Novoroční výstup na Čerchov se vychází z Capartic v 10 hodin dopoledne. Kurzova věž na vrcholu bude otevřena. Novoroční výšlap můžete absolvovat na **Křížový vrch u Stoda**, také tady bude otevřená rozhledna, a to od 12:00 do 16:00 hodin.

STAROPLZENECKÝ ŽIVÝ BETLÉM VRACÍ SVÁTKŮM JEJICH PŮVODNÍ SMYSL

Když se v roce 1992 na náměstí ve Starém Plzenci objevily skromné jesličky a zazněly první koledy, nikdo netušil, že se rodí tradice, která bude už více než tři desetiletí neodmyslitelnou součástí vánoční atmosféry nejen Plzeňska. Staroplzenecký Živý Betlém hraje tradičně na Štědrý den ve Starém Plzenci a v Plzni, ale během adventu na mnoha dalších místech Plzeňského kraje. Tento betlém pomáhá svým působením vrátit vánočním svátkům jejich původní smysl a atmosféru, během své existence odehrál již přes sto dvacet představení.

HASIČSKÝ BETLÉM JE UNIKÁTEM. NIKDE JINDE TAKOVÝ NEMAJÍ...

Kometu nad Betlémem nese hasič v parádní uniformě. A kdyby náhodou jesličky zachvátily plameny, je v pohotovosti krásná historická stříkačka a hasičská omladina s hadicí. Dolejší Těšov, vesnička na dohled šumavských Hartmanic, se pyšní prvním hasičským ručně malovaným betlémem. Nikde jinde takový nemají.

Betlém zachycuje příběh místního sboru dobrovolných hasičů, některé tváře patří skutečným hasičům z obce. „Základem klasické kompozice jsou jesličky s Ježíškem a samozřejmě s Josefem a Marií. Nad nimi stojí hasič s kometou, nechybí patron hasičů svatý Florian, tři hasiči vezou stříkačku a nezapomněli jsme ani na náš hasičský potěr nebo na starostku okrsku,“ popi-

suje starosta Hartmanic Pavel Valdman. Betlém je k vidění do 6. ledna 2026 na Nezámku v Dolním Těšově. V okolí jsou i další betlémy – slaměný v Hartmanicích, překližkový v Petrovicích a dřevěný ve Svojsvicích.

HRAD KAŠPERK PŘIPOMENE KULTOVNÍ POHÁDKU ANDĚL PÁNĚ

Hlavním lákadlem letošní zimy na šumavském hradu Kašperk je exkluzivní výstava v západní věži: „20 let Anděla Páně“. Kultovní pohádka s andělem Petronelem v podání skvělého českého

herce Ivana Trojana se na Kašperku točila na počátku roku 2005. Výstava bude k vidění od 28. prosince 2025 do 3. ledna 2026. „Vzhledem k očekávanému obrovskému zájmu doporučujeme včasný nákup vstupenek,“ upozornil kastelán hradu Václav Kůs.

Hrad Kašperk bude mimořádně otevřen od neděle 28. prosince 2025 až do soboty 3. ledna 2026, a to každý den od 10:00 do 16:00 hodin. Po Novém roce, 2. a 3. ledna, ožije vytápěný sál v podsklepení purkrabství, pohádka „Putování za Ježíškem“ nadchne děti i dospělé.

Plzeňský kraj se může pochlubit řadou slavných filmových pohádek, které se zde natáčely – kromě Anděla Páně to byly Tři oříšky pro Popelku, Z pekla štěstí, Princezna zakletá v čase 2, Zlatovláska, Čertí brko, Zakleté pírkó či Princezna ze mlejna. **Plzeňský kraj filmovou tvorbu v regionu významně podporuje, ve druhém kole letošního roku to bylo částkou 2 800 000 Kč.**

Šumavský hrad Kašperk

MARIE POŠAROVÁ

JIŘÍ VALENTA

JAN BOSTL

RUDOLF ŠPOTÁK

PAVEL STROLENÝ

MARTIN RYBÁR

JAN ŠÁŠEK

Otázka:

Jaké vánoční tradice nikdy nevynecháte a co byste popřáli občanům Plzeňského kraje k Vánocům?

MARIE POŠAROVÁ (SPD a TRIKOLORA)

zastupitelka Plzeňského kraje

Vánoce jsou pro naši rodinu časem, kdy se na chvíli zastavíme a připomeneme si, co je opravdu důležité. Každý rok společně s dětmi zdobíme stromček ozdobami a nikdy nevynecháme pečení perníčků, při kterém se u nás doma line vůně skořice a vanilky. Ať

je rok jakkoli náročný, snažíme se alespoň během svátků odložit telefony, pustit koledy a užít si dlouhé zimní večery při světle svíček a povídání, které nás spojuje. Občanům Plzeňského kraje bych ráda popřála klidné, radostné a laskavou atmosférou naplněné Vánoce. Přeji vám pevné zdraví, vzájemnou ohleduplnost a sílu čelit všem výzvám, které nový rok přinese. Ať na-

jdete čas na ty, které máte rádi, a ať se vám podaří uchovat si vánoční pohodu i do dalších dnů.

JIŘÍ VALENTA (STAČILO! KSČM, SD-SN A ČSNS)

zastupitel Plzeňského kraje

Pro mne osobně Vánoce symbolizují zejména typickou odpočinkovou atmosférou, setkávání se s rodinou, sbli-

žování se s lidmi, ale současně také prostor pro ničím nerušené zavzpomínání na předky a známé, co již nejsou mezi námi, a v neposlední řadě přiměřené obdarovávání blízkých. Z tradičních vánočních zvyků také rozhodně nevynechám společnou štědrovečerní večeři, těším se ale i na vánoční cukroví a vánočku. To ale naopak znamená, že se mi púst a setkání se „zlatým prasátkem“ během Štědrého dne nejspíše bohužel vyhnou. Všem spoluobčanům bych si dovolil popřát nejen pohodové strávení vánočních svátků, pro mnohé spojené se dny pracovního volna, ale především vrchovatou míru zdraví, klidu a lásky. Ať se vám splní všechna přání a sny a ať jen náš život mnohem více přívětivější a mnohem méně hektičtější! Za mne jako politika bych si přál „pod stromeček“ určitě lepší vládu, než jsme zde měli doposud, ale v hluboké úctě k lidem opačného politického názoru si toto mé soukromé vánoční přání nyní zde odpustím.

JAN BOSTL
(STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ)
zastupitel Plzeňského kraje

Každé Vánoce u nás doma dodržujeme několik tradic, které nikdy nevynecháme. Tou nejmilejší je společné pečení cukroví s mými dvěma dcerami – i když už dávno nejsou malé, pořád je to chvíle plná smíchu, společných vzpomínek a vůně skořice, která provoní celý dům. Tyto okamžiky jsou pro mě symbolem adventu, protože připomínají, že Vánoce jsou hlavně o společném čase a rodinné pohodě. Nechybí ani pouštění lodiček ze skořápek od ořechů, kdy si každý přeje něco hezkého do dalších měsíců. Po štědrovečerním obědě navíc vyrážíme do lesa ke krmelci, kam nosíme jablka a kaštany, aby i lesní zvěř měla své „štědré Vánoce“. Na Štědrý den připravuji k obědu tradičního šumavského kubu a večer samozřejmě nesmí chybět kapr s bramborovým salátem – chutě, které k našemu kraji i rodinnému stolu neodmyslitelně patří. Občanům Plzeňského kraje bych rád popřál především pokoje a zdraví. Ať prožijí svátky v blízkosti lidí, na kterých jim záleží, a ať si v tom shonu najdou chvíle jen pro sebe. Do nového roku přeji odvalu, optimismus a dosta-

tek sil pro vše, co je čeká – doma, v práci i v našich obcích.

RUDOLF ŠPOTÁK
(Česká pirátská strana)
zastupitel Plzeňského kraje

Mezi tradice, které nikdy nevynechám, patří společné rozsvícení stromku, chvíle klidu u štědrovečerní večeře a malé rituály, které připomínají, že Vánoce jsou o soudržnosti. Právě ta je v dnešní době obzvláště důležitá. Občanům Plzeňského kraje bych v současné situaci popřál především pocit jistoty a stability. Žijeme v období, kdy na nás doléhají ekonomické tlaky, nejistota doma i v Evropě a polarizace společnosti. O to víc si přeji, aby Vánoce přinesly prostor k nadechnutí, zastavení a k hledání toho, co nás spojuje, ne rozděluje. Ať najdete sílu zvládat každodenní výzvy, ať máte kolem sebe lidi, o které se můžete opřít, a ať nový rok přinese odpovědné vedení, rozumná rozhodnutí a víc klidu do veřejného života. Přeji vám svátky, které dodají naději, a rok, který ukáže, že i složitou dobu lze překonat s úctou, solidaritou a zdravým rozumem.

PAVEL STROLENÝ
(ANO 2011)
člen rady pro oblast ekonomiky,
Centrální nákup

Vánoční svátky mám spojené s tím, že se seje široká rodina, rozdají se drobné dárky a hlavně se na chvíli v klidu posadíme a máme čas na sebe. Po předvánočním shonu, kdy asi v jako každé rodině se na poslední chvíli ještě doplňují drobnosti, je Štědrý den milníkem, kdy se zdobí stromeček, smaží kapr a sledují pohádky. Dříve, když byly děti malé, jsme chodili do lesa a zvířátkům nosili ovoce, zeleninu, zrní a trochu sena na přilepšenou. Vy-užijme tento předvánoční čas i k tomu, abychom se zastavili, nesnažme se na poslední chvíli dohnat vše zmeškané, všechno má svůj čas. I čas pohody a odpočinku po celoročním shonu. Přeji Vám, abyste vánoční svátky strávili v kruhu rodinném, bez stresu a karambolů, a aby odměnou byly úsměvy přátel a rozzářené oči dětí u vánočních stromků. Do nového roku 2026 Vám přeji mnoho štěstí, zdaru a úspěchů,

jak v pracovním, tak v soukromém životě.

MARTIN RYBÁR
(PRO NÁŠ KRAJ)
náměstek hejtmana pro oblast IT
a evropských záležitostí

U nás doma probíhají Vánoce každý rok podobně a příliš si na dodržování zvláštních tradic nepotrpíme. To, co je pro mě na Vánocích nejdůležitější, je trávit je s lidmi, které miluji, a věnovat se plně jim. V posledních letech je pro mě nejdůležitější tradicí odložení mobilu a všech vnějších vlivů a plná pozornost mé rodině. Nikdy také nevynechávám zdobení vánočního stromečku – ten zdobíme vždy na Štědrý den dopoledne. A samozřejmě si nenechám ujít večerní Pelíšky. Obyvatelům našeho kraje bych k Vánocům přál především zdraví, protože jeho hodnotu často doceníme až při problémech. A také vzájemné porozumění, které nám ve společnosti tolik chybí. Zkusme se navzájem více chápat a vcítit se do toho, jak se druzí cítí a proč říkají to, co říkají. Každý den kolem sebe vidím, jak moc je to důležité.

JAN ŠAŠEK
(ODS a TOP 09 a SPOLEČNĚ DO KRAJE)
zastupitel Plzeňského kraje

Vánoce jsou pro mě časem, kdy se vracím k tradicím, které tvoří jejich jedinečnou atmosféru. Nevynechám společné pečení cukroví, zpívání koled a půlnoční mši, stejně jako drobné zvyky - zapalování svíček na adventním věnci či rozkrájování jablka. Tradice, které nejsou jen folklorem, jsou to okamžiky, které dávají Vánocům jejich kouzlo, smysl a vnášejí do domova klid a radost. Adventní čas je pro mě navíc neodmyslitelně spojen s návštěvami vánočních trhů a jarmarků. Nikdy nevynechám možnost zakoupit originální rukodělné výrobky šikovných místních tvůrců, právě tyto drobnosti dodávají Vánocům jedinečné kouzlo a připomínají, že tradice i poctivá práce mají své místo. Občanům našeho Plzeňského kraje bych rád popřál, a to nejen jménem svým, ale i jménem všech členů Zastupitelského klubu ODS a TOP, klidné a radostné prožití vánočních svátků, dostatek času s rodinou a přáteli a do nového roku především pevné zdraví!

Přikrmujete v zimě ptáky nebo zvěř? Poradíme vám, jak to dělat správně

Drozd kvičala

foto: Martin Jiran – AOPK

Jak a čím krmit ptactvo?

Na zahradě nebo balkonu můžete připravit místo, kde ptáci najdou potravu. Té mají v zimě omezené množství. Pomůžete divoké fauně a zároveň budete moci pozorovat krásu a rozmanitost přírody. Pohled na krmítko v zimě je lepší než televize.

Krmítko na zahradě nainstalujte na klidné místo nejlépe ve stínu, daleko od skleněných ploch, do kterých mohou ptáci narazit. Místo musí být přehledné, aby ptáci stihli včas uniknout před predátory, hlavně kočkami. Potrava u nás přezimujících opeřenců je převážně rostlinná a tvoří ji různá semena, bobule a jiné plody. Většina ptáků běžně navštěvujících krmítko nejlépe přijímá slunečnicová semena. Vrabci nebo hrdličky uvítají na krmítku také obilná zrna. Zakoupit můžete již namíchané směsi krmení označované jako krmivo pro venkovní ptactvo či zimní směs. Když ponecháte na podzim několik jablek na stromě, budou vám za ně vděční kosi a drozdi. Strakapoudy, sýkory či brhlíky nejlépe pohostíte tukovou směsí, kterou můžete zakoupit v podobě lojových koulí. Levnější a zábavnější, hlavně pro děti, může být zhotovení závěsného tukového krmítka vlastními silami. Lojové koule nikdy nenechávejte v síťkách, ptáci se o ně mohou zranit. Do krmítka rozhodně

nepatří kuchyňské zbytky, nevhodné je i pečivo. Ptákům způsobují těžké zažívací potíže nebo smrt.

Rizika přikrmování a doporučení:

Krmte hlavně v zimním období při nízké teplotě a sněhové pokrývce, kdy je pro druhy nejtěžší najít dost potravy. Mimo zimní období nepřikrmujte. Hrozí vyšší riziko přenosu chorob, protože ptáci se sdružují ve velkém počtu na malém prostoru a za teplého počasí se nemoci snadněji šíří. Navíc ptáci v létě mají jiné potravní nároky. Na léto raději uzpůsobte své okolí tak, aby ptáci našli dostatek přirozené potravy a úkrytů. Pomůžete tím i hmyzu. Pro snížení rizika přenosu

nemoci na krmítkách doporučujeme mít raději víc menších krmítek, které budete pravidelně čistit nejlépe horkou vodou. Sledujte ptáky na krmítku a v případě podezření na výskyt nakaženého ptáka vyhod'te veškerou potravu na krmítku i pod ním a místo vydezinfikujte. Následující dva týdny pak vůbec nekrmte.

Nosíte na svátky dobroty pro lesní zvěř?

Zejména v době vánočních svátků chce mnoho z nás přilepšit nejen sobě, ale také zvěři v lesích. Ne každý ale ví, jakou pochoutku může v lese zanechat, aby nenadělal víc škody než užítku. Obecně je nevhodné všechno zpracované lidské jídlo – a to včetně pečiva. To může trávení třeba takového srnce velmi vážně poškodit. V malém množství můžete zvěři v lese nechat například jablka, hrušky, jeřabiny, krmnou řepu, brambory, ořechy, žaludy... Zkrátka to, co v přírodě běžně roste. Nikdy přitom pochutiny nedávejte na jedno místo, ale rozdělte je do širokého okolí. Dostane se tak na všechny a zabráníte, aby se jedno zvíře přejedlo. „Dárky“ nechte volně položené, ničím je nezavěšujte na stromy. Když zvířata s mrkví sežerou i nitě nebo provázky, může to pro ně být velmi nebezpečné.

Zdroje: Česká společnost ornitologická, 2024; Českomoravská myslivecká jednota, 2019.

Strnad obecný

foto: Martin Jiran, AOPK

Jak tráví lidé z Plzeňského kraje Vánoce?

Pět různých profesí – od hasiče přes ilustrátorku až po ponocného. Zjistili jsme, jak tráví Vánoce. Každý z nich je totiž prožívá jinak, podle své práce, zkušeností i životního rytmu. A všem, kteří je musí trávit v práci, aby zachraňovali životy, starali se o ostatní apod.,

MOC DĚKUJEME!

Martin Mareška
dobrovolník záchranář

Je dobrovolníkem – zdravotním záchranářem, velitelem Záchraného týmu Českého červeného kříže Plzeň, přesto, že je mu pouhých 23 let. Jak prožívá svátky? „Jako dobrovolníci nemáme dané služby, ale i přes Vánoce držím jakousi pohotovost. Jsme oporou pro profesionální záchrané složky a nikdy nevíme, kdy dojde k situaci, při které je nutné povolat tým Českého červeného kříže. Jsem pořád připraven vyjet. I tak si ale svátky užívám, velmi rád pomáhám s pečením cukroví a zdobením stromečku. Předvánoční úklid raději přenechávám, ale občas ruku k dílu musím přiložit. Na Štědrý den mi záleží především na společně stráveném čase s blízkými. Mám rád klasické tradice, jako je pouštění lodiček a rozkrojení jablka.“

Roman Holub
ponocný a kostelník

Už téměř 30 let vyráží Roman Holub jako ponocný na domažlické náměstí. V modrém kabátci s troubou z volského rohu a halapartnou ho můžete potkat dokonce i na Nový rok. Vánoce má Roman Holub nabitě. Jak je tráví?

„Jako ponocný chodím před Vánoce v období vánočních trhů. Celé svátky trávím v práci. Jsem nejen ponocný, ale i pracovník sociálních služeb a kostelník a Vánoce jsou svátky narození Ježíše, takže jsem každý den v kostele. Štědrovečerní večeři máme naplánovanou mezi bohoslužbami, máme jednu dětskou odpoledne a potom půlnoční. Manželka rychle uvaří a já po večeři zase chvátám do kostela. Mám svoji práci rád, ale upřímně, někdy mě mrzí, že se nemohu v klidu dívat na pohádky.“

Pavel Kouřík

profesionální hasič z Domažlicka
Mimo hasičskou službu se úspěšně věnuje náročné sportovní disciplíně – TFA (Toughest Firefighter Alive), v překladu Nejtvrdší hasič přežije. Na svém kontě má titul mistra světa. Vedle toho stihá být i tatínkem malé dcerky. „Na přípravách svátků se podílím, ale pečení cukroví přenechávám ženě. Já k němu nemám úplně vztah, protože ho nejím. Ale pomáhám se stromečkem, společně pouštíme lodičky a rozkrojíme jablko.“ Jaká je služba hasiče na Štědrý den? „Ve znamení pohotovosti. Do dvou minut musíte vyjet k případné události. Ale přesto máme na stanici vánoční atmosféru, společný oběd a večeře u jednoho stolu. Nechybí bramborový salát, kapr nebo řízek. Když jsem ještě neměl rodinu, sloužil jsem na Vánoce rád. Ted' ale trávím raději čas doma.“

Zuzana Hajšmanová

lékařka

Také během Vánoc bude její péče o pacienty na interním oddělení ve Stodě pokračovat, ale Zuzana našla způsoby, jak kouzlo Vánoc vnést i na nemocniční oddělení – do práce vyrazí ve vánočním tričku, pro kolegy nachystá cukroví a plánuje je „obtěžovat“ koledami. A jak její profese ovlivňuje rodinné Vánoce? „Letos sloužím na druhý svátek vánoční, takže děti musí zvládnout rodinná setkání beze mne. Stejně tak pracuji i mezi svátky, ale to určitě zdaleka nejsem jediná. Štědrý den strávím společně s manželem a dětmi, každoročně chodíme pro betlémské světlo a na svařák.“

Tereza Marianová

spisovatelka a ilustrátorka

Autorka a ilustrátorka dětských knih se proslavila originálními autorskými knihami, mezi nimiž vynikají tituly Spojenci, Uličníci, rostlinná trilogie Květolo – Keřolelo – Stromolelo či oceňovaný Velký příběh Velké pardubické. Do oslav zapojila i rituály. „Slavíme už před Štědrým dnem. Poslední roky jsme si zvykli vyrazit s dětmi do přírody a u ohně oslavit zimní slunovrat. Děláme malé rituály, třeba ti, co umí psát, na papírek napíšou, čeho by se za uplynulý rok rádi zbavili. Na druhý lístek napíšou, co by si rádi do života napřesrok přivolali, a oboje pak hodí do ohně. Ti, co psát neumí, hodí s přáním do ohně třeba šišku. Užíváme si zimního lesa, vyprávíme si, jíme cukroví a krátíme těm malým čekání na Ježíška.“

Milí obyvatelé Plzeňského kraje,
přejeme Vám krásné a pokojné Vánoce plné rodinných setkání,
dobré nálady a milých vzpomínek.
Ať je nový rok štědrý - ve zdraví, radosti i splněných přání.